

Teisest e-demokraatia uudiskirjast leiad:

- 08.oktoobril kell 09:00 algab kohalike valimiste e-hääletamine. Vaata e-hääletamise hea tava klippi!
- Kohalike omavalitsuste internetikampaaniad võtavad alles hoogu
- Tulekul on e-demokraatia konverents 2009 „Valimised ja valitsemine infoühiskonnas“
- Valdade ja linnade veebilehtede uuring pakub mõtteainet
- Euroopas on populaarsust kogumas kaasav eelarveplaneerimine kohalikes omavalitsustes
- Selgunud on e-demokraatia auhinna finalistid 2009

08. oktoobril kell 09:00 algab kohalike valimiste e-hääletamine.

Vaata [e-hääletamise hea tava klippi!](#)

Võrreldes eelmiste kohalike valimistega on seekordsetel valimistel endise 3 päeva asemel võimalik hääletada interneti teel 7 päeva vältel: neljapäeva 8. oktoobri hommiku kella 09.00-st kuni 14. oktoobri õhtu 20.00-ni.

Senine rekordarv e-hääletajaid, 58 669, pärineb käesoleva aasta varasuvel toimunud Europarlamendi valimistelt. Neli aastat tagasi toimunud kohalikel valimistel kasutas esmakordset e-hääletamise võimalust 9317 valijat. On väga oluline, et nii valijad kui ka valimisvõitluses osalevad erakonnad ja valimisliidud peaks kinni e-hääletamise heast tavast. e-Hääletamise hea tava leiad [Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehel](#).

Vaata ka e-hääletamise hea tava tutvustavat klippi [YouTube's!](#)
Kui märkad rikkumisi, anna [meile](#) sellest teada!

e-hääletamise hea tava tutvustav klipp valmis tänu [Avatud Eesti Fondi](#) toetusele

Kohalike omavalitsuste internetikampaaniad võtavad alles hoogu

Kohalike valimisteni on jäänud vaid 13 päeva, kuid paljude linnade-valdade veebilehtedel pole esmapilgul lähenevaid valimisi märgata. Põhjalikumal vaatlusel leiab küll juhiseid valimiste tehnilise protseduuri kohta ja viiteid Vabariigi Valimiskomisjoni kodulehele, kuid omavalitsuse kandidaatide nimekirju kohtab kodulehtedel harvem või peab nende leidmiseks rohkelt aega kulutama. Nendes vähestes omavalitsustes, kus aktiivsed veebifoorumid säilinud on, annavad valimiste lähenemisest märku kodanike sissekanded. Tuntakse muret, et infot valimisplatvormide kohta napib ja valikut on seetõttu raske teha. Tulemusena on nii mõnigi kandidaat asunud infonälga kustutama ja sellega valimisvõitlusele veebis hoogu andnud. Valimiste teemal on aktiivsemad [Laimjala](#) ja [Mäksa valla](#) ning [Keila linna](#) foorumid.

Valimiskampaania ei ole veel täies hoos käivitunud ka ajalehtede veebiväljaannetes ja portaalides ning on koondunud kohalike meediakanalite veebikülgedele. Pea nelja nädala jooksul (08.09.-02.10.2009) on peamistest üleriiklikest *online* keskkondadest valimisreklaami avaldanud vaid Delfi, SL Õhtuleht ja Postimees ning erakondadest on reklaamidega olnud esindatud vaid Keskerakond ja Reformierakond. Kohalike lehtede ja portaalide veebikülgedel on viimase nädala jooksul olnud pilt tunduvalt mitmekesisem. Lisaks juba nimetatud erakondadele leiab sealt igapäevaselt nii teiste erakondade kui ka valimisliitude ja üksikkandidaatide reklaame. Kampaaniad kohalikes lehtedes on ka isikupõhisemad (enamik neist reklaamib konkreetset inimest või inimesi), samal ajal kui üleriiklikus *online* meedias avaldatud reklaamides esineb nimeliselt vaid Tallinna linnapea Edgar Savisaar.

e-Riigi Akadeemia SA hoiab silma peal kohalike valimiste internetikampaaniatel. Lisaks KOV veebilehtedele ning online väljaannetele ja portaalidele on vaatluse alla võetud erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide blogid ning veebilehed ja sotsiaalsed võrgustikud ning internetikeskkonnad. Analüüsi käekäigust anname ülevaate järgmistes uudiskirjades, tulemusi tutvustame ka 20. novembril toimuval e-demokraatia konverentsil.

Tulekul e-demokraatia konverents 2009 „Valimised ja valitsemine infoühiskonnas“

Käeoleva aasta e-demokraatia konverents leiab aset 20. novembril Riigikogu konverentsikeskuses Toompeal. Kuna see aasta on valimiste aasta, siis on konverentsi üheks eemärgiks anda ülevaade valimiskampaanias tänu uuele tehnoloogiale toimunud arengutest. Vaatluse alla võetakse eelkõige kohalike valimiste kampaania, kuid tagasivaade tehakse ka Europarlamendi valimistele, kus kasutusel olid valijate abistamiseks mõeldud nn. valijate kompassid. Konverentsi teine fookus on valitsemine infoühiskonnas, mis peaks aitama äsja valitud kohalikkude võimu sihtide seadmisel kohaliku elu ja demokraatia elavdamisel. Registreerimine konverentsil osalemiseks algab pärast kohalike valimisi 26. oktoobril e-Riigi Akadeemia [veebilehel](#).

Valdade ja linnade veebilehtede uuring pakub mõtteainet

Kevadel projekti „e-Kaasamine kohalikes omavalitsustes“ raames läbi viidud valdade ja linnade veebilehtede analüüs võimaldab teha mõningaid üldistusi kogu Eesti olukorra kohta. Selgus, et info tellimise võimalust kas uudiskirja või RSS voona pakub vaid 10% kõigist omavalitsustest. Märke külavanemate olemasolust ja nende kontakte vahendab 20% valdadest. Parem on olukord kohalikes omavalitsustes tegutsevate mittetulundusorganisatsioonide infoga, mida leidis peaaegu pooltel veebilehtedel. Oluliseks kohaliku elu infokanaliks on valla/linna ajaleht, mida saab internetis lugeda 80% valdade ja 70% linnade kodulehekülgedelt.

Kohaliku volikogu tegemisi kajastav info varieerub oluliselt omavalitsuselt omavalitsusele. Kui volikogu liikmete nimed saab veebilehtedelt 100% teada, siis nende poliitilist kuuluvust erakonda või valimisliitu kajastab vaid veerand valdadest ja pool kõigist linnadest. Inimestele tagasiside võimalust pakkuvatest lahendustest on enim levinud teabenõude veebivorm, mis on olemas veidi üle poole valdadest ja ligi 80% linnadest. Oluliselt on 2006. aasta seisuga võrreldes kahanenud kohalike omavalitsuste veebifoorumite arv: valdadel 25% asemel nüüd 12% ja linnadel endise 33% asemel nüüd 21%. See on selge märk, et kodanikke kaasavateks aruteludeks pole meie omavalitsused reeglina veel valmis.

Veebilehtede analüüsi kokkuvõttega saab tutvuda [e-Riigi Akadeemia veebilehel](#).

Euroopas on populaarsust kogumas kaasav eelarveplaneerimine kohalikes omavalitsustes

6-8. septembril Viinis, Austrias toimunud Euroopa e-demokraatia konverentsil pöörati erilist tähelepanu kaasavale eelarvemenetlusele kohalikes omavalitsustes, sh elektroonsele kaasavale eelarvekoostamisele (*epb ehk electronic participatory budgeting*). Kaasava eelarve põhimõte on teatud osa kohaliku omavalitsuse käsutuses oleva investeringueelarve eraldamine iga-aastaselt kogukonnale otsustamiseks. Edukalt on kaasavat eelarvementlust praktiseeritud Saksamaal: Hamburgis, Freiburgis, Kölnis, Berliinis, aga ka Madridis, Hispaanias.

Näiteks Freiburg linn katsetas kaasava eelarvemenetlusega esmakordselt 2008. aasta kevadel, mil lisaks arvamusküsitlusele linna eelarvekasutuse efektiivsuse kohta anti elanikele võimalus osaleda Freiburg linna 2009/2010 eelarve planeerimisel. Kuu jooksul (7 aprill-9 mai 2008) registreerus eelarvekoostamist käsitleva *online* foorumi kasutajaks 1871 inimest, kellest 1291 koostasid Freiburg linnale individuaalse eelarve. Neist 914 võtsid vaevaks koostatud eelarvet ka põhjendada ning 22 löid vastavasisulise wiki.

Kel eelnimetatud ettevõtmiste vastu suurem huvi, leiab lisainformatsiooni nii [Freiburgi linna](#) kui ka [Hamburgi ja Kölni linna](#) projektide kohta.

Näis, milline Eesti kohalik omavalitsus esimesena kaasava eelarvemenetluse ette võtab.

Konverentsi materjalidega, sh Madridi katsetusega kaasava eelarvekoostamisega saab tutvuda [EDEM 2009 kodulehel](#).

e-Riigi Akadeemia esindaja osales EDEM 2009 konverentsil tänu Kodanikuühenduse Sihtkapitali (KYSK) toetusele.

Selgunud on e-demokraatia auhinna finalistid 2009

Juba viiendat aastat toimuval Maailma e-Demokraatia Foorumil (*World Democracy Forum*) Issy-les-Moulineaux'is kuulutatakse 22. oktoobril välja 2009. aasta parim e-demokraatia projekt.

Kümne finalistiga seas on ettevõtmised, mis 2009. aastal interneti ja uusi tehnoloogiaid kasutades poliitikat enim mõjutasid. Teiste seas leiab sotsiaalse võrgustiku [Twitteri](#), millel oli tähelepanuväärne roll sel kevadel Moldovas parlamendivalimisjärgsete demonstratsioonide organiseerimisel. Samuti poliitilise valijakompassi ([EU Profiler](#)), mis aitas käevoleva aasta Europarlamendi valimiste eel enam kui 2,5 miljonil Euroopa elanikul võrrelda enda seisukohti enam kui 300 Euroopa poliitilise erakonna omadega. Märkimisväärne on ka 2006. aastal horvaadi Marko Rakari loodud blogi [Pollitika.com](#), mis on tänaseks kujunenud üheks enimloetud *online* uudistekanaliks Horvaatias.

Lisainfo finalistide kohta [Maailma e-Demokraatia Foorumi kodulehel](#), kus leiad lisainfot (sh [programm](#)) ka 22-23.oktoobril toimuva foorumi kohta.

Uudiskirja toimetaja Nele Leosk

uudiskiri@ega.ee

e-Riigi Akadeemia SA

e-demokraatia uudiskiri ilmub projekti „eKodanike Eestkoste“ raames, mida finantseerib Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KYSK).

Teavitame Sind uue uudiskirja ilmumisest e maili teel.

Kui Sa ei ole veel uudiskirja listiga liitunud, saad seda teha [siin >>](#)

Kui soovid uudiskirja listist lahkuda, siis anna sellest märku [siin >>](#)